

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja trikrat na teden, vtorek četrtek in sobota, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele ali v Ljubljani s pošiljanjem na dom, za celo leto 10 gold., za pol leta 5 gold., za četrt leta 2 gold. 60 kr. Za tuje dežele za celo leto 12 gold., za pol leta 6 gold., za četrt leta 3 gold. 25 kr., a. v. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempelj za 30 kr. — Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“.

Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Delniško društvo „Národna tiskarna“

v Ljubljani.

Ker je poslednji obrok za vplačevanje delnic „Národne tiskarne“ minol 15. dan preteklega meseca oktobra, podpisani upravni odbor v drugič opominja tiste gg. delničarje, kateri so zaostali s svojimi vplačili, naj zadosté svojim dolžnostim

do konca tekočega leta,

ter pristavlja, da po §. 8. društvenih pravil „delničar, kateri je bil od upravnega odbora vsaj trikrat v za to odločenem časniku (§. 3.) ali po posebnem dopisu, poslednjikrat vsaj štiri tedne pred končnim obrokom za vplačanje delnic, brez uspeha opominjan, izgubi vse svoje iz podpisovanja delnic in vplačanih obrokov izvirajoče pravice, vplačani obroki pa pripadajo po odračunjenih obrestih in stroških rezervnemu fondu.“

Vplačila pošiljajo se blagajniku „Národne tiskarne“, gospodu **Petru Grasselli-ju v Ljubljani.**

Upravni odbor delniškega društva „Národna tiskarna“ v Ljubljani dné 14. novembra 1872.

Dr. Razlag m. p.,
predsednik.

Dr. Vošnjak m. p.,
tajnik.

Vse za domovino, omiko, svobodo.

(Dalje.)

Rabeči v sestavku „o narodno-liberalni stran-ki“ priliko o konjskih kopitih, mislili smo, kar vsak menje omikan Slovenec zna, na vile, ktere kot prekrasne deklice vendar imajo skonec nog konjska kopita, zakrivajoče ja dolgoj oblekoj. Tem smo hoteli naznaniti, ka, akoprem se mnogi školan- lani Slovenci duhovniki in neduhovniki vnanje nesejo kot našinci, vendar znotraj hranijo skrito grdobno bezznačajnosti in lesičje potajljivosti, in da se te bire ljudje nikakor ne popravljajo niti v prijetnejših okolnostih, katere odkrito dopuščajo naši pisati v vsem društvenem gibanju na Slo-venskem, ti pokvečniki itak samo nemščino kva- sijo, da si nas zakonito nič ne ovira rabiti svojo krasno besedo. Prehodite vso labodsko vladikovino, potem ljubljansko, tržaško, poreško, goriško, krško, samboteljsko, in če najdete pol kope čisto sloven- skih župnih pisarnic, in le eno vladško, svobodno na meni drva sekate, dokler bodem živ. Nek do- stojnik erkvne vlade kažoč se narodnjaka, dopi- suje uredno samo dvema podrednikoma slovenski, a vsem drugim po tujem kopitu; ima li posla s prostim ljudstvom, ne znajočim tevtonščine, vendar mu samo bismarkuje; kn. vl. redništvo labodsko v opreki s svojimi obečanjmi odgovarja tudi na naše vloge švabski. Prosili smo vodstvo kn. vl. pisarnice, da blagovoli običnim pōtem razposlati 400 „slovarčkov;“ niti odgovorilo nij, nego pustilo jih je prek pol leta pri miru, dokler vzpet nijso odonod bili odneseni. More li človek goreč za srečo, blagost in napredek svojega naroda ostati hladne krvi pri takih in podobnih pojavih? Na- vedeno pokvečništvo imenujemo brozgo in droži domačega smrada, ki ima vse druge lastnosti, sa- mo nijedne dobre in pohvalne. Lesičje narodnja- šтво nam je ona grožnja veleča, ka nasprotna svojta lahko o volitvah hrbet pokaže narodnjakom;

kdor je samo onda narodnjak, kedar ga vse gladi in mu se vse povoljno vrši a v bridkih hipovih zbegavica torbica, bolje ka ni takih klapetašev v narodnem taboru; po vsej pravici je zovemo lišičje in skazljive narodnjake, ali pa narodne lesjake. Črepkači hreščijo hripav zvek podoben spokanim kropnjačam in črepnjam, oziroma črepkajo kakor je črepkal g. dr. G. kot obednik roprčki, rekši: najpred je treba „Narod“ zatreti, in taki črepkači so moralni zeleni strup za napredni in zdravi na- rodni žitek in razvitek, gubijo in zavajajo nevedno prostad na svoje in svojih načelnikov namene; in če bode prosti slovenski narod dalje stopal za mračnjaštvom, kakor je delal 1000 let, v celo kratki dōbi je s svojo narodnostjo pri kraju, a proklet- stvo se zavalj na vse take ugonobitelje. To je vzrok, ka smo jim prisiljeni dajati zaslužene pri- deve: pokveke, gadni izvrženci, odeti izdajalci. Zdi nam se tore pošteno in omikano, ako dajamo re- čem in osobam imena, katera na drobno in na tenko določijo in opisujejo njihove lastnosti, naj se svet več o njih ne moti. Ali bi menda bilo omi- kano, ako bi narodne skazljivce zvali poštene, iskrene, vse za narodevo korist žrtvujoče razum- nike in značajnike, vzorove na posnem naši mla- dezni, narodne zrcalnike o umnosti in rodoljubji, iskrenjake goreče za našo lepšo bodočnost? Kav- rana imenovati slaviča ali hijeno jagne ovaja brez- glavnost. Gundulić opisujoč v 13. pievanji Osmana peklski svet rabi strahovite izraze, hote namreč hudobo in gnjusobo točno označiti; more li se zato sirovosti dolžiti? Vsaka reč na pravem mestu. — Vsakternik podpiran bivši v učilnicah od Slovencev, in je jih rodu, dolžen je posvetiti svoje dušne moči na pravo in resnično korist narodu, kdor pa to zamuja in opušča, jega narod brezkoristno redi, hrani in krmi, imajoči le kvar in zgubo od njega. Takši časotratniki in lenuhi, kateri samo trošijo a narodu svoje žive dni ne pripravijo za nohet prida, taki žeruhi so troti v ulnjaku, in razgleda si jih lahko vsak znalec naših razmer sam na široko in debelo, in ti stvorovi se le po vnanji obliki ločijo od neme živali in golazni, sicer vol še vozi, krava doji, daja okusno hrano, a . . . , to so vam troti v ulnjaku. Veste li, kde so vališča in vzgajališča samo trošilnih trotov? —

V sekovski vladikovini imelo je med 53imi dekanovinami 10 slovenski cerkveni ukaznik od nemškega redništva, a v labodski, kder je 430000 Slovencev, dobivamo samo nemške okrožnice, do- kler vlada posvetna ozir jemlje na Slovence, in to se sprejemlje brez prigovora dotičnih svētnikov; ne pravi li se to brezobzirno klanjati se Muha- medu? Kdo so oni klanjavci, pogledjte si je sami na torišči. — Nedostojno je, ako se pisci nasprotno nam stranke vedno ogrebajo in omatajo širokim, natezljivim in razne napake zakrivati morajočim erkvenim plaščem, to je, ka one vrste kokodakači v vsako najmenjšo preporno tvarino nedolžno er- kev in vero vpletajo, ter tako večkrat svojo ne- vednost, lokavost, skazljivost in črt proti napredku erkvi pod pazduhe gnetejo, da udobno morejo za debelim erkvenim zidovjem čepeti. Prva skrb po- štenega Slovenca je delati za častni žitek svojih rojakov, v velikih svetovnih prašanjih mi jako malo odločimo, pokaj tore nepotrebno pričkanje za stvari, katere z nami in brez nas idejo svojim zgo- dovinskim pōtem. Uredimo si najprvlje svoj do-

mači hram, vsaj ta namen je jedina pogodba bolj- šega bitka, za drugo naj se pozvanci skrbe. —

(Konec nasl.)

Deželni zbori.

Interpelacija dr. Vošnjaka

v štajerskem deželnem zboru 20. nov.

(Konec.)

Tako sta bila prava profesorja državne gim- nazije v Mariboru Pajk in Šuman z dekt. c. kr. min. nauk od 26. in 26. febr. t. l. iz Maribora, prvi na gimnazijo v Novem mestu na Kranjskem, drugi na spodnjo gimnazijo v trgu Ried na Gornje- avstrijskem, predstavljena, dasi nij nobeden od obeh za prestavljenje prosil, in je njuno oddaljenje uči- lišču očitno škodovalo, ker sta oba profesorja iz klasičnih jezikov in iz slovenščine za celo gimna- zijo kvalificirana, torej imata ravno one lastnosti, katere osnova organizacije za jezikovno mešane gimnazije na slovenskih tleh terja; na drugi strani pa se za takoj v potu konkursa razpisane učitelj- ske službe razen njih samih nobeden drug tudi v jezikoslovnem obziru sposoben prosilec nij oglasil.

Ker sta oba profesorja to naglo prestavljenje kot kaznujoč čin proti njima obrnen smatrati mo- rala, prosila sta c. kr. ministerstvo nauk, naj jima vsaj razloge naznani, ki so mu dali povod k takemu postopanju proti njima, vsekako pa naj pred kaznovanjem disciplinarno preiskavo proti njima naredi, da jima bode dana prilika, svojo poštenost proti mogočemu sumnjičenju na vse strani obelodaniti. Po §. 98 osn. org. namešču- jejo se redni učitelji na državnih gimnazijah od države stalno, iz česar sledi, da se profesorji proti svojej volji in brez svoje prošnje prestavljati ne smejo, razen vsled kake disciplinarne preiskave. Ta §. se je tudi vedno tako razlagal in celo de- želna postava od 4. febr. 1870 za uredjenje prav- nih razmer učiteljskega stanu znači v §. 41. pre- stavljenje ljudskih učiteljev kot kazen po opombi in odtegnjeni starostne doklade in po §. 45. se sme ena teh kazni samo vsled disciplinarne pre- iskave naložiti, v kateri se morajo dogodki pismeno določiti in predložiti obdolženemu v opravičevanje. Dasi bi se smelo misliti, da ima gimnazijalni pro- fesor najmanj toliko pravic ko ljudski učitelj na kmetih, vendar se profesorjema prošena discipli- narna preiskava nij dovolila.

Siljen objaviti resnični razlog prestavljenja, skril se je gospod minister nauka za razlog „služ- benih obzirov“ rekoč, da je treba nemško spodnjo gimnazijo v Riedu povzdigniti in — poslal je slo- venskega jezika zmožnega profesorja iz Maribora na nemško gimnazijo v Ried, kjer profesor svoje učne zmožnosti za slovenščino ne more porabiti. Ako so že službeni obziri merodajni bili, misliti bi bilo, da mariborska gimnazija, katera je v vrsti najbolj obiskovanih učilišč dežele druga, obzir in izvrstne učne moči prej zasluži, nego mali, ravno- kar nastali zavod v trgu Ried na Gornjeavstrijskem.

V resnici je sodilo javno mnenje in izrekle so ustno merodajne osebe, da tu ne gre za res- nične službene obzire, nego za politično proga- njanje obeh profesorjev zaradi njunega narodnega mišljenja. Minister nauk sam je enemu izmed njih rekel: „Zakaj se ne držite nasproti sedanjemu ministerstvu tako, da bi bili obvarovani podobnih prememb?“

Pomišljajoč, da čl. 19. drž. osn. postav vsakemu narodu v Avstriji narodne pravice zagotavlja, c. kr. vlada pa se ne ozira na upravičene terjatve slovenskega naroda po uvêdenji njegovega jezika v srednje šole, c. kr. urade in oblasti, posebno tudi, da je določbam osn. org. za gimnazije protivno, na c. kr. državni gimnaziji v Mariboru in Celji in na realni gimnaziji v Ptuiji nemščina edini učni jezik;

pomišljajoč, da je po prestavljeni Šumana in Pajka, kateri zadnji vsled rodbinskih razmer Maribora zapustiti nij mogel in se je svoje službi v Novem mestu odpovedati moral ter je svojo plačo izgubil — mariborska gimnazija občutljivo škodo trpela; in končno

pomišljajoč, da ste slovenskemu narodu po tej naredbi dve izvrstni učni moči vzete, ki ste v ozi domovini za blagor svojih sonarodnjakov in s tem za blagor države lahko najuspešneje delali, torej c. kr. vlada narodu iz njega samega vzrasle moči jemlje, čutil se je podpisani napoten, vis. c. kr. vlado vprašati:

1. Zakaj ona narodne ravnopravnosti v c. kr. uradih in oblastih na slovenskih tleh, posebno tudi določeb osn. org. za gimnazije (§. 17. 2., §. 32. 1. in 8., in §. 96.) ozirom na c. kr. državni gimnaziji v Mariboru in Celji in realne gimnazije v Ptuiji do sedaj še nij izvedla?

2. Zakaj je ona profesorja Šumana in Pajka iz mariborske gimnazije odpravila?

3. Kateri postavni zadržek brani podelitev še zmerom prazne učne službe na mariborski gimnaziji popolnem kvalifikacijo imajočemu profesorju Pajku?

Interpelacija dr. Lavriča

v goriškem deželnem zboru.

Visoki vladi!

Že lansko leto smo podpisani interpelacijo stavili, in visoko ministerstvo poprašali, ali hoče tudi goriškemu deželnemu zboru predložiti načrt narodnostne postave po bistvenih točkah blizu enak načrtu predloženemu lansko leto deželnemu zboru na Češkem. C. k. ministerstvo je odgovorilo, da nij moglo tega storiti, ker nij na Goriškem nihče take postave terjal.

Takega uzroka nij več, gledé tedaj na to, in ker je ta postava za našo deželo neobhodno potrebna, da se enakopravnost djansko v javno življenje vpelje, da se temeljito odstranijo krivice, katere slovenski narod vedno tukaj trpi po uradih, šolah in sploh v javnem življenji, da se nedotakljive meje postavijo med pravicami slovenske in italijanske narodnosti; in tako mir sklene; moramo tako postaviti tudi letos, tem višje nam je to storiti, ker se je naše slovensko ljudstvo tako zbudilo, in se tako zaveda svojih pravic, da se nesrečno čuti v sadajnem stanu neizvršene enakopravnosti. Vprašamo tedaj visoko vlado, ali hoče našemu deželnemu zboru predložiti načrt omenjene postave, ki bi imel obsegati skoro vse §§. načrta predloženega lanske leto češkemu deželnemu zboru, posebno pa od besede do besede §§. 4 in 5.

V Gorici dne 16. novembra 1872.

Dr. Lavrič, l. r. Doljak, l. r.
Faganel, l. r.

Štajerski deželni zbor.

(Izv. dopis.)

(8. seja 20. novembra.) Galerije še nijso bile tako napolnene, kakor pri današnji seji; med poslušalci mnogo slovenskih dijakov. Predsednik naznanja došle peticije, predloge itd.; potem daje besedo dr. Vošnjaku, da bere svojo interpelacijo do vladnega zastopnika. (Vso interpelacijo prinesli smo na drugem mestu.) Dasi je na nekih mestih precej ostra, je vendar mirno poslušala zbornica, kar je sicer navada pri vseh interpelacijah. Ces. namestnik Kübeck obljubi, da bo odgovoril v eni prihodnjih sej.

Potem bere bar. Rast svojo interpelacijo zaradi odstavljaj prof. Winter-ja, kot deželnega

šolskega svetovalca, graja vlado, da protipostavno ravna in da bi se v „Rechtsstaat-u“ avstrijskem tega ne bil nadejal. Kübeck koj odgovarja, da ima vlada pravico, uda dež. šolskega sveta odstraniti, ako naravnost proti sklepom tega svetovništva ravna, da tedaj prof. Winter-ja ne bo več pustila v dež. šolski svet.

Zdaj pride na vrsto postava o razdeljenji šolskih konkurenčnih stroškov, katera se je bila v poslednji seji šolskemu odboru vrnila, naj jo popravi. Poslanec Seidl iz Maribora še hoče postaviti spremenjeno v tem smislu, da konkurenčni stroški za šole se smejo nalagati le onim delom občine, kateri spadajo v dotični šolski okrog, ne pa na vso občino, nasvetuje tedaj preuredbo dotičnega §. Dr. Sernec najde, da Seidl menda nij dobro razumel ta §. in tudi pozabil, da je v občinski postavi (§. 72) odločno izrečeno, da se taki stroški, kateri zadevajo samo en del ali samo nekatere posestnike ene občine, ne smejo samo tem nalagati. Tedaj bi odveč bilo, to odločbo še enkrat navesti v tej postavi. Po tem razjasnenji Seidl-ov predlog v celi zbornici ne najde niti enega podpornika (njegovega tovariša Frice Brandsteterja nij bilo v tem trenutku videti). Mož jezen pobere svoja kopita in zapusti hišo.

Herman poprime besedo in v imenu konservativne stranke izreče, da konservativci ne marajo za ves ta „Schul-Schwindel“, da so apatični pri vseh teh postavah, se ne bodo mešali v debato niti glasovali. Graja liberalce, da delajo toliko novih postav, s katerimi kmetske občine do tega zapeljujejo, da se v dolge zakopajo. Ker so postave nejasne in nepraktične, vedno treba novih, in končno jih bo toliko, da se bodo liberalci sami na njih zadušili. Kaiserfeld opominja, da bi te stvari spadale v generalno in ne tukaj v specijalno debato, tedaj prosi, da bi se nikdo ne spuščal v splošno debatiranje. Poznejši govorniki ostanejo pri stvari in vsa postava se sprejme.

Humanitetni odbor predloži svoj načrt o reformi cepstva koz. Odslej dobi vsak zdravnik iz deželnega fonda za vsakega cepljenca 12 kraje. povračila, za pot do mesta pa, kjer se zbirajo cepljenci, do 1 milje 2 gl., od 1 do 2 milj 3 gl. 50 kr., čez 2 milje pa do 5 gl. Za revakcinacijo (to je, ponovljeno cepljenje že cepljenih) po 6 kr. za vsako osobo. Ako mora seboj voziti mater cepljenca, od katerega jemlje cepivo, dobi za mater 2 gl. v srebru. Dozdaj navadna darila za marljive cepivce — zdravnike ponehajo.

Finančni odbor poroča o nekih točkah proračuna za l. 1873. Za Slatino privolijo se stroški v skupnem znesku 71.573 gl. (plače uradnikov 4000 gl., služabnikov itd. 2200 gl., penzije 3616 gl., zdrževanje hiš 3800 gl., režija za steklenice, napolnenje [slatine itd. 28.600 gl., godba 3800 gl., davki in desetek 12.000 gl., donesek za zidanje gledišča 3000 gl.). Dohodki se računajo na 134.000 gl., tedaj bi deželi ostalo čistega dobička 62.427 gold. Za Dobrno znašajo stroški 14.029 gold., dohodki 32.100 gold., ostaja čistih 18.071 gld.; za zidanje separatnih kopel privoli se 10.000 gl., za povečanje trétêrije 15.495 gl. Toplice Topelbad, katere so tudi deželne, kažejo deficit 461 gld.; tedaj se deželnemu odboru naloži, da jih skuša prodati.

Prihodnja seja v petek 22. novembra.

Goriški deželni zbor.

(Izv. por.)

3. seja 15. novembra. Deželni glavar naznani, da je vlada odbila prošnjo političnega društva „Soče“ in nekaterih občin za boljše gospodarstvo v trnovskem eraričnem gozdu. — Sprejme se postava, da učitelji, kateri se premestijo iz drugih v državnem zboru zastopanih dežel na Goriško, nijso dolžni vnovič plačevati v pokojninsko denarnico te grofije postavnega doneska, ako so v deželi, kjer so prej služili, oni donesek oddajali in ako se v deželi poprejšnje službe tudi enako ravna z učitelji, ki se iz Goriškega preselê.

Poslanec Gorjup bere poročilo o postavi zastran razdelitve občinskih zemljišč lokavških. Postava, katera daje posestnikom v Lokavci primerne dele občinskih zemljišč v last, se sprejme. Plače deželnim uradnikom se po predlogu dotičnega odbora vredijo. V politični odsek se izvolita poslanca Winkler in dr. Abram.

4. seja 16. novembra. Pagliaruzzi predlaga, naj se deželnemu odboru naloži, da izdela postavo o razdelitvi občinskih zemljišč in jo predloži zboru v obravnavo. Dež. glavar obljubi ta predlog postaviti na dnevni red ene prihodnjih sej. Dr. Lavrič in tovariši izroče interpelacijo, katera se bere na drugem mestu današnjega „Slov. Naroda“. Vladni zastopnik obljubi odgovor, kadar dobi od vlade potrebna pojasnila. Dr. Pajer bere odborovo poročilo, ki predlaga prošnjo c. kr. kmetijske družbe v Gorici, naj bi se ustanovile štipendije za take dijake gozdarskih šol in kmetijske šole, kateri se hočejo na kaki gozdarski ali kmetijski akademiji višje izobraziti. Dr. Pajer nasvetuje, naj se stvari izroče peticijskemu odseku, da on o tem določen predlog napravi. Sprejeto. Potrdé se nekatere točke deželnega proračuna.

Dopisi.

Iz Gorice 20. nov. [Izv. dop.] Naše deželno zborovanje se kaj počasi naprej pomiče. Do zdaj smo imeli še le 4 seje, 5. bo jutri večer. Tvarine je še mnogo in ne vem, ali bo mogoče, da se vse reši, ako bo le vsake kvatre ena seja in ako se bode tudi pri teh sejah tako razpravljalo, kakor n. pr. 15. t. m. postava zastran razdelitve občinskih zemljišč lokavških. Nekateri so pri istej priliki s svojimi predlogi prav lasé cepili. Posebno nadležno pa je bilo to, da so se med razpravo v zbornici pojasnila o tem in onem zahtevala. V ta namen leži referat, kadar gre za predloge postav, 48 ur pred dotično sejo v zborovi pisarnici, da ga vsak poslanec lahko prečita, ter iz njega pozvé to, kar naj ga vodi pri javnem pretresanju in glasovanji. Posebno napačno pa se nam zdi to, da se v javni seji nasvetujejo stilistični popravki v slovenskem tekstu; to daje lahko Italijanom, kateri so se itak po hudi borbi udali nekaki ravnopravnosti v zboru, povod, da se slovenskemu poslovanju posmehujejo. Za take popravke je čas pred in po seji.

Kedor hoče, da bo njegov glas veljaven in zdaten, naj ga ne povzdiga za vsako malenkost in celo ne, kadar ne vé za podporo, — ampak o pravem času in na pravem mestu, sicer izgubi veljavo in upliv tudi takrat, kadar se o kaki važnejši stvari oglasi. —

Nov vladni predlog zastran preuredbe §. 34 v postavi o šolskem nadzorništvu nam hoče vrniti v deželno šolsko svetovništvo še dva uda, to je dva po ministerstvu izvoljena dež. šolska nadzornika. Je pač lahko razumeti, kam pes taco moli.

Nocoj je v goriški čitalnici volitev novega odbora. Pravijo, da se je te dni vpisalo mnogo novih udov, skoro sami duhovniki. Za tem grmom tiči tudi nek zajec.

Iz Trsta 19. nov. [Izv. dop.] — Tako je lepo in pravo! Bogati trgovec Idone, Italijan, v Trstu si je vzel pred nekim časom mladega Slovenca, okoličana iz Občin, za trgovinskega učenca. Gospodu Idone-u nij zadosti, da ume ta mladenič slovenski jezik, ampak moral se je učiti za nekaj časa na njegove stroške tudi srbskega, katerega ume on zdaj že ravno tako, kakor onega. Ta okoličan je že reden služabnik, primérno plačan, in pa zaradi svoje posebne pridnosti in pripravnosti za trgovinska opravila gospodarju jako dopadljiv in priljubljen. Sicer tacih mladeničev ima tržaška okolica mnogo, česar pa nek trgovec, ki se ima tukaj za Ultra-Slovenca, čeravno z bratom (!) govori le — italijanski, morda zato, da se Italijanom ne zaméri, neče nikakor spoznati. Trgovec gospod Hodnik iz slovenske Bistrice, ki je pa že več lét v Trstu, misli in ravna zastran tega drugače — bolje: po nje-

govem mnenji moralo bi se na vso moč skrbeti, da si tukajšnji Slovenci v tem mestu dobro pomagajo, — v mestu, ki je bilo pač nekdanje čisto slavjansko.

Iz Hrvatskega 20. novembra. [Izv. dop.] Hrvatski narodni pregovor pravi: nemoj sa sestrom spavati, niti sa bratom za novac igrati. Ta pregovor, prenesen na naše politično življenje, bi glasil: nemoj se dati niti s Nemci, niti s Magjari v kakšno državno zedinjenje zavezati. Po uvedeni duvalizmu je sicer borba z Nemci prestala, mesto nje je pa borba z Magjari tem huje buknila. Mi smo s tem to pridobili, da Magjarom vsaj imponujemo, s čem se v borbi nasproti Nemcem nismo mogli ravno hvaliti. Naj ogerski časopisi elaborat naše kralj. deputacije še tako oglojevajo in obrekujejo, eno vendar ne morejo zatajiti in prikriti, in to je, da jim imponujemo. Poprej so nam Magjari v svoji navihanosti vedno očitovali, da morajo oni iz svojega žepa naš deficit pokrivati, sedaj jim je pa naša kr. deputacija s številkami pokazala, da je ravno narobe, da so namreč naše finance aktivne, ter da moramo mi njihov deficit pokrivati. Ker oni številkega protidokaza doprinesti ne morejo, mečejo jezno fraze okolo sebe in psujejo. Bravo, tako velja! „Ungar. Lojd“ piše tako-le: „Vsaka poedina ustanova elaborata je breme za Ogersko. Neke ustanove so po svoji osornosti celo razžaljive! (Oho!) V svoji celoti pa predstavlja elaborat sliko take prihodnosti, od katere se mora oko domoljuba z žalostjo proč obrniti. (Oko hrvatskega domoljuba že ne, za magjarske domoljube pa nam nij mar.) Že se kličejo duhovi leta 1848. iz grobov! (Mi bodemo na novo oživiljen duh leta 1848. z veseljem pozdravili. Nam ne bo na škodo.) Glasilo avstrijskih fevdalcev pozdravlja hrvatske fundamentalne artikle (hvala mu, na tem priznanji), in sicer ne brez razlogov. (Velja, res da ne.) V njih vidi lastavico predhodnico nove Hohenwartove dobe. (Dobe ministrov poštenjakov!) — „Pešt. Lojd“ ne ve drugega naše kr. deputaciji svetovati, kakor to, da naj svoj elaborat prekličie in nazaj potegne. To bi bilo Magjarom, se vé da, najpovolneje. Za volitev naših poslancev v skupni drž. zbor zahteva, naj se v našem saboru po županijah, kot posebnih volilnih kurijah, volijo. Isto tako naj bi tudi velikaši našega sabora za sebe volilno kurijo imeli. Zastopnike za ogersko delegacijo naj pa narod neposredno voli. To bi bila šablona neposrednih volitev, od katerih si cislajtanski ustavoverci zlate gradove obetajo.

Vsled pomnoženja dotacije za ogerske podružnice dunajske narodne banke, je tudi zagrebške podružnici pripala svota ali da resnico rečem: svotica 100.000 gold. S to svotico se bodeta naša kupčija in naš obrt slabo opomogla.

Pazljivo zasledujemo tudi mi razvijanje politične situacije v Cislajtani. Odkar so se Tirolci tako močito vladi uprli, so naše oči zlasti na Ljubljano obrnene. Naša narodna stranka pričakuje, da bo kranjski deželni zbor kaj odločnega storil. Pad Auerspergovega ministerstva bi nam ravno sedaj kaj v prilog prišel, ter nam dihanje olajšal.

Politični razgled.

Vladni listi pripovedujejo zdaj, da bodo deželni zbori do 10. decembra zborovali. 16. dec. pa bi se začel državni zbor. Važna politična razpravljanja se pričakujejo samo še od ljubljanskega in lvovskega zbora. Glede potrjenj Kalteneggerjeve volitve se po novinah veliko piše. Čemu? saj naš zbor jo bo — gotovo potrdil. Malo komedije, ali ob pravem času nič enerziije — naša stara slovenska politika.

„Katoliški“ kazino na Dunaji izjavlja, da je ustavoveren, in pogublja federalizem.

Urednika olomuškega časopisa „Pozor“ je liberalna vlada zaprla!

Poljska adresa gališkega zbora, katero smo zadnjič v izpisku prinesli, je bila v federali-

stičnem taborju vseh strank z zadovoljstvom sprejeta. Tembolj pa se hudujejo Nemci, da so Poljaki popustili centralistično polje.

Škandal v ogerskem zboru (kjer je poslanec Černatoni ministru Lonyay-u očital, da na škodo države bogati sebe) je velik vtis napravil na Ogerskem in zunaj. Cesar sam je baje jako nevoljen in je odšel iz Ogerskega na Dunaj. Deakovi ne vedo, kaj bi storili, da se „čast“ Lonyayeva reši. Včeraj je imel ogerski zbor sejo, v kateri bode terjal Lonyay zadostjenja. Telegram poroča, da stranka Deakova neče zanj v ogenj iti. Najbrž je prišlo včeraj do novega parlamentarnega škandala. — Nemogoče ni, da Lonyay pade.

Na Francoskem je vsled rovanja nepoboljšljivih kraljevskih strank proti republiki in republikancem, veliko vrenje. Thiers je pripravljen vlado odložiti. Poštenejši, republikanski poslanci ga prosijo, naj ostane. Monarhisti se med soboj ne morejo zediniti, a vendar ne privolijo, da bi se republika določno ustanovila. — Edini pomoček bi v tem bil, zbornico razpustiti, ker je upati, da potem republikanci večino dobodo.

Razne stvari.

* (Iz Gradca) 22. nov. [Izv. telegram „Slov. Nar.“] V današnji zborovi seji je bil sprejet predlog slov. poslanca dr. Vošnjaka, naj deželni zbor prosi vlado, podvzetnikom železnice Knittelfeld-Zapresič naložiti, ob enem železnico skozi Skalsko, Savinjsko dolino, Celje, Šentjur, Šmarje in Brežice zidati.

* (V. seja kranjskega deželnega zbora) včeraj 22. nov. nij imela nobene posebne zanimljivosti. Več poročil finančnega odseka se je brez debate sprejelo. Graškemu društvu za podporo slovanskih dijakov se je dovolilo 100 gl. Slovenščino sta strašno maltretirala poročevalca Irkič in Poklukar. Poslanec narodne stranke Horak pak je stavil nek nasvet glede obrtniško-podpornih društev — v nemškem jeziku! Več prihodnjič.

* (G. Avg. Vester) suplent na realki v Ljubljani, je imenovan za profesorja na gimnaziji v Pančevu.

* (V Kranji) je za župana izvoljen dežel. poslanec Jugovec.

* (Nemška gimnazija v Kočevji), kjer je za direktorja imenovan prof. Knapp, ima v vsem 17 učencev.

* (Osma slovenska predstava) dram. društva v deželnem gledališču bo jutri nedeljo 24. novembra. Predstavljal se bode prvokrat burka „Nepravi a vendar pravi“ v 2 dejanjih, po Hocke-ju poslovenil Andrejčkov Jože, v katerej ima priljubljeni komik g. Kajzel precej veliko in hvaležno nalogo. Potem pride na oder prijetna Gumbert-Müllerjeva opereta „Skrivnost ljubezni“ v katerej nastopi prvokrat v letošnji sezoni g. Meden. Ostali dve pevski partiji operete pojeta gospica Rossa in g. Noll. Opereta je znana kot ena najprijetnejših, kar jih ima slovenski repertoar in v lanski sezoni nij bila predstavljana.

* (Gosp. A. pl. Kapus) iz Kamne Gorice na Gorenjskem piše v nam protiven ljubljansk list, da nij le on pri požaru pomagal, temuč tudi drugi gospodje (Jan. Toman, Teod. Toman, dva Šusteršiča, kaplan Brlič, Silv. Pesjak, Jakob Varelj, Jan. Šebat itd.). S tem torej svoj greh popravljamo. Precej bi ga bili, ako je hud, popravili, če bi nam bil spoštovani gospod Kapus sam pisal. Ako pa očita on, da uredništvo dopisa „nekega“ gospoda nij hotelo tiskati, povemo, da se omenjeni (jako slabi dopis nij tako glasil, kakor ta popravek, da v našem za vse Slovence namenjenem listu ne dajemo lahko prostora o eni in isti lokalni stvari dvakrat, ako se prvi dopis ne popravlja, kar g. Šp. nij storil. Čisto napačno pak je spoštovani g. Kapus podučil, če se mu je reklo, da nismo hoteli dopisa „za plačo“ natisniti. Naše opravištvost tiska vse inserate za plačo. Za to se uredništvo nič ne briga. A nij bila opravištvost niti

uredništvu nobena taka ponudba stavljena. Uredništvo bi bilo pa gotovo v svoj predal dopis vzelo, ako bi ga bil g. K. poslal in želel. Čemu potem sumničenje v takem listu, kakor so proti nam „Novice“?

* (Iz Trsta) nam prihajajo vprašanja, na katera nič odgovoriti ne moremo: „Kako je to, da g. Cegnar, sedanji poslanec za slovensko okoličico, nič ne govori in ne dela [za narodne in druge pravice Slovencev v okolici tržaški. Če hoče on sam pojasniti to, prostor mu odprt. Sicer pa naj svoje častno mesto odloži.“

* (O isterskem deželnem zboru) piše „Naša Sloga“ tako-le: „Iz Poreča nam dolaze žalostni glasi. Talijanska tamošnja stranka radi i postupa, kao da u Istri, mjesto dvie trećine, neima ni jednoga Slavena. Ona već ima svoju talijansku u Kopru gimnaziju, pa sad išće in drugu u Pazinu. Državna pazinska niža gimnazija njemačka po njezinoj bi se volji imala pretvoriti u pokrajinsku nižu gimnaziju talijansku. Tu gimnaziju do sad vlada izdržuje, a odsad bi koštala nas 7000 for. na godinu. Na sadašnjoj se pazinskoj gimnaziji uči barem i naš jezik, a na toj novoj, osnovati se imajućoj neće ni da čuju za njega. Zato mi zaklinjemo visoku vladu, ako se niža gimnazija pazinska nemože već sad pretvoriti u slavensku, neka dotle ostane ovakova, kakova je sada, to jest njemačka. Jer naša djeca iz italijanske gimnazije nebi mogla nego u Italiju na nauke, a mi toga nećemo. Iz njemačkih će se visokih školah vratiti vierna svojem rodu in domovini, a iz talijanskih nebi. Nam je narodnost isto onako sveta kao i nauka, pa gdje možemo narodnost očuvati i nauku crpiti, tu hoćemo da kapnemo. Neka se nečudo ovoj izjavi naši susjedi Talijani, jer valjda i oni znaju, da sila kola lomi, a nas evo sila goni!

* (Predavanja za gospe) so osnovali hrvatski domoljubi, kakor prejšnja leta tako tudi letos, v več mestih na Hrvatskem. Čas bi bil, da bi tudi Slovenci v tej stvari prišli dalje ko do samega medsobojnega „spodbujevanja“ in grajanja in — nihilizma, „saj nič ne pomaga.“

* (Češka literatura za gospe.) Práški knjigokupec Fr. Urbánek je začel izdavati „Ženský svět“, zbirko poučnih in zabavnih spisov za rodoljubne dame. Prvi zvezek je prinesel spis od urednice imenovane zbirke Venceslave Lužické pod naslovom „Žena ve svém povolání“ (Žena v svojem poklicu), kateri postaje jako priljubljen med češkimi občinstvom. V založbi Fr. A. Urbánka v Pragi bode tudi ob novem letu začel izhajati časopis „Ženské listy“, katere bode tudi uredovala sloveča pisateljica Venceslava Lužická. „Ženske listy“ bodo organ vseh ženskih društev med Čehi.

Tržne cene.

V Ljubljani 21. nov. Pšenica 6 gl. 20 kr., rž 3 gl. 70 kr., ječmen 2 gl. 80 kr., oves 2 gl., soršica 4 gl. 60 kr., ajda 3 gl., proso 3 gl., vagan krompirja 1 gl. 70 kr., leča 5 gl. 40 kr., grah 5 gl. 50 kr., fižol 4 gl. 60 kr., maslo 53 kr., seno 1 gl. 25 kr., slama 1 gl., drva (22") 4 gl. 70 kr. — 6 gl. 70 kr.

V Novem mestu. Pšenica 5 gl. 80 kr., rž 4 gl. 10 kr., ječmen 3 gl. 80 kr., oves 1 gl. 70 kr., soršica 5 gl., ajda 3 gl. 60 kr., proso 4 gl., turšica 3 gl. 30 kr., vagan krompirja 1 gl. 50 kr., fižol 6 gl. 40 kr., maslo 50 kr., seno 2 gl., slama 90 kr.

V Trstu 21. nov. Pšenica 7 gl. 20 kr., rž 5 gl., turšica 4 gl. 40 kr., ječmen 4 gl. 15 kr., fižol 6 gl., bob 5 gl. 85 kr., leča 8 gl., slive 8 gl. 75 kr., loj 27 gl. 25 kr., maslo 51 gl. 50 kr., vinski kamen 20 gl., cunjje 11 gl. 75 kr., knoper 11 gl. 25 kr.

V Mariboru. Pšenica 6 gl. 20 kr., rž 3 gl. 80 kr., ječmen 3 gl. 50 kr., oves 1 gl. 85 kr., turšica 3 gl. 50 kr., ajda 3 gl. 10 kr.

V Celji. Pšenica 6 gl. 50 kr., rž 4 gl. 20 kr., ječmen 3 gl. 50 kr., oves 2 gl., turšica 4 gl., ajda 4 gl., proso 3 gl. 50 kr.

Dunajska bors 21. novembra.

1860 drž. posojilo	103	25
Akcije narodne banke	978	—
Napol.	8	66
C. k. cekini	5	20
Srebro	107	—

Na prepričanje utemeljeni izreki nepriustranskih osebnosti.

Gospoda dvornega zalagarja **Janeza Hoff-a** centralna zaloga
Dunaj, Kolovratring 3.

Križevci, 19. septembra 1872. Prosim da mi pošljete za dva goldinarja
sladovega čokoladnega prahu za dojenje.

Dr. Viktor Struppi, županijski fisik.

Cseke, 19. julija 1872. Prosim Vas s tem, da mi vsled zdravnikove
naredbe blagovoljno pošljete en funt sladove zdravilne čokolade II. sorte in
1/2 funta prsnih sladovih bonbonov za poštni povzete.

Janez Trigor, župnik.

Dunaj, 1. julija 1872. Na nasvet mojega zdravnika dajem okoli enega
leta sem svojej 2 1/2 letni hčerki Vaše sladoizlečno zdravilo pivo piti. Deklica,
ki je več mesecev za hudo drisko bolehal in katere oslabele konstitucija
krepkega redečega živeža nij strpela, se je posebno z uživanjem sladoizlečnega
zdravilnega piva, katerega je vsak dan skoro celo steklenico vzela, redila in
krepčala, vspeh, ki me napotuje kljub dobremu zdravju, v katerem se moja
hčerka sedaj nahaja, ne odtegniti jej sladoizlečno zdravilo pivo, tako da ga
smatram in rabim še zmerom za bistveni živež. S temi resničnimi besedami
nečem, da bi bil govoril v Vašo korist, nego povedal sem moje notranje in
dobljeno prepričanje.

(218—2)

N. Kohn, mesto, Tuchlauben Nr. 10.

Zaloga v Ljubljani pri gosp. Martinu Golobu. — V Ipavi pri gosp.
Ant. Deperis - u.

Jaz Vilhelmina Rix

s tem javno izrekam, da sem kot vdova rajn. dr. A. Rixa zadnjih 16 let sama
in edina pripravljalka prave in nepopačene

originalne paste Pompadour,

ker samo jaz skrivnost pripravljanja poznam. Zato s tem oznanjam, da se omenjena
pasta Pompadour od zdaj naprej samo v mojem stanovanji, Dunaj, grosse Mohren-
gasse Nr. 14, 1. Stiege, Thür 62, prava dobi, in svarim pred kupovanjem pri
vsakem drugem, ker sedaj niti zaloge, niti podružnice ne vzdržujem in ker sem vse
poprejšnje zaloge zaradi storjenega popačevanja opustila. Moja prava pasta
Pompadour, tudi čudežna pasta imenovana ne bode nikdar zgrešila svojega
učinka; vspeh te nepresegljive paste za lice gre nad vse pričakovanje in je edini
garantirani pomoček za naglo in neizgrešljivo odpravljenje vseh izpuškov v
obrazu, sajevcev, peg, šinj in mozolcev. Garancija je toliko gotova, da se denar
nazaj daje, ako pasta ne pomaga. Lonček te izvrstne paste s podukom vred
velja 1 gld. 50 kr. — Razpošilja se proti povzetku. Naročila pisma
naj se pošiljajo Vilhelmini Rix, doktorjevi vdovi, Dunaj, Gr. Mohren-gasse Nr. 14, iz
prijaznosti vis-à-vis mojim čestitim prejemnikom, dajem, ako se mi najhni opravi v
raznih stvarih naročujejo, te opravke poskrbeti in ne računim zanje nobene pro-
vizije.

(177—12)

Zahvalna pisma se ne razglasa.

Občno priljubljeni in po zdravniških iz-
rekah skušeni (230—2)

Štajerski zeliščni sok

se dobi vedno v čvrstem stanju pri J.
Purgleitner-ji, lekarji v Gradcu.

Cena za steklenico 87 kr. a. v.

R. Mayr-jev veseljni čaj

zoper

putiko in čiščenje krvi.

Priznано izvrstno pomaga ta čaj zoper pu-
tiko, protin in trganje, zoper
kronična spahnila na koži, od-
prte rane itd., in je zaradi izvanrednih vspe-
hov kakor tudi zbog nizke cene vse enake pred-
mete daleč prekosil, tako da je v kratkem času
ne le na Štajerskem ampak tudi v sosednjih de-
želah na posebno dobrem glasu.

R. Mayr-jev balzam za ude mazati.

Hitro potolaži često jako hude protinaste,
revmatične in nervozne bolečine; za trganje v
sklepih in mišicah navadno znano pod imeni: bol
v križu, zvinjenje sklepnih kosti, trganje po udih,
bolečina v bedru, tresenje, splošna slabost živcev,
bromota, je imenovani balzam kot mazilo poseben
pripomoček, ki se je že mnogokrat skazal in se
ne da dovolj ceniti.

Cena enega zavitka čaja z navodom je
80 kr. in 45 kr.; sklenica balzama za ude
mazati 80 kr. a. v. Manj nego en veliki zavitek
čaja ali 2 sklenici balzama se po pošti ne pošilja.

Med mnogimi stotinami priznalnih pisem, ki
mi v teku časa dohajajo, naj tu samo tole dvoje
prostor najde:

Vaše blagorodje!

..... s tem, da ste te dve zdravili v javnost
spravili, pridobili ste si mnogih zahvalnost. Prosto
naznanilo je vzbudilo moje zaupanje in od tedaj
nijsem samo jaz, nego tudi mnogi drugi so rabili
Vaš čaj in balzam in zagotavljam Vas, da je uč-
nek v vseh slučajih bil ugoden in izvrsten. Zdi se
mi torej dolžnost izreči Vam nas vseh srčno za-
hvalo in rad bi opozoril vse, ki za protin in rev-
matizem trpijo, na to dobro zdravilo.

Končno še prosim za 6 velikih paketov čaja
in 6 steklenic balzama in ostajam Vašemu blago-
rodju mnogo zahvale dolžni

Wildalpe, 6. avgusta 1872.

Mih. Schneeuber, sen.
posestnik.

Gospodoma Pezold & Süß na Dunaji!

Ker mi je moj doktor v mojem hudem pro-
tinu in bolečinah v sklepih resno nasvetoval, naj
brž sloveči R. Mayr-jev veseljni čaj za putiko in

čiščenje krvi in balzam za ude rabim, prošeni ste
uljudno, da mi pošljete imenovanega čaja 2 velika
paketa in 3 steklenice balzama za poštni povzete
kar najhitreje mogoče — gotovo pa še v tem tednu.
Judenau, 2. julija 1872. (223—2)

Jan. Wetzel, župnik.

Glavna zaloga in razpošiljatev za oba
predmeta pri

Richard-u Mayr-ji, lekarničarju v Gleichsdorf-u pri Gradcu.
Zaloga za Maribor: J. W. König, lekarničar v Tegetthoff-
ovih ulicah, in Bankalari's Erben; Celje: Baumbach-ova
lekarnica; Gradec: Bratje Oberranzmeyer Drog. in J. Purg-
leitner, lekarn. „Pri Jelenu“; Dunaj: Pezold & Süß; Cel-
ovec: A. Beinitz, lekarna na starem trgu, in Fr. Erwein,
lekar; Ptuj: Gosp. Karagyena, lekar; Ljubljana: M. Golob,
kupčevalec z medic. zelišči, čaji in dišavami.

brez zdravila

Na prsni in pljučah

bolani se po naravnem potu tudi v obupnih
in od zdravnikov za neozdravljive razglašeni
slučajih radikalno ozdravljajo
brez zdravila.

Po natančnem popisu bolezni pove pisмено
več

Dir. J. H. Fickert, Berlin.

Wall-Strasse No. 23.

Honorar 5 gld. a. v., ki se naj pismu priloži.

(162—23) brez zdravila

RAZGLAS

zarad štipendije v korist dijakom višjih tehničnih učilišč.

Od 4 štipendij, ki jih je društvo tukajšne hranilnice ustanovilo v korist na Kranj-
skem rojenim dijakom višjih tehničnih učilišč, je od šolskega leta 1872/73 dalje — ena
z letnim dohodkom 157 gld. 50 kr. a. v. izpraznjena.

Prošnje za podelitev te štipendije, s priloženim rojstnim in krstnim listom, s
šolskimi spričali in z dokazom potrebnosti in lepega vedenja naj se oddajo do

8. decembra t. l.

ravnateljstvu hranilnice.

Ravnateljstvo hranilnice

v Ljubljani, 20. novembra 1872.

(237—1)

Odpiranje šole za ples.

Vdano podpisani si dovoljuje naznaniti čestitemu p. t. občinstvu, da bode v
soboto 23. t. m. v Fischer-jevem salonu, v zvezdi, hišna števil. 31, I. nadstropje
šola za ples odprl. Poduk obsega najbolj moderne plese, med drugimi: Quadrille
à la Cour, les Lanciers, à la Menuet, francoski cotillon in dr.

Karte naj se blagovolje dobivati pri gospodu A. Burghard-u, Stari trg
163, I. nadstropje, vsak dan od 9. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne.
Prav obilnemu udeležanju se priporoča spoštljivo

(236—2)

Karel Lach, učitelj plesa.

Nakup in prodaj kakor menjavanje
vseh obstoječih

državnih papirjev, prioritetnih obligacij, sreček,
železničnih, banknih in obrtniškkih akcijskih.

Reševanje kuponov,

Naročila za c. k. borso

se za gotovino ali navrhek 10 % izvršujejo.

Vse vrste sreček

se proti plačilom v mesečnih obrokih od gl. 5
na višje prodajejo.

ROTHSCHILD & COMP.

Opernring 21,

DUNAJ.

(93—19) Deležni listi

za vse vzdigatve veljavni
brez daljšega doplačila.

40tine c. kr. avst. drž. sreček l. 1839 gld. 6.
20tine c. kr. " " " l. 1860 " 8.
20tine ogerskih darilnih sreček l. 1870 " 7.
20tine turšk. železničnih sreček l. 1870 " 4.
(36 vzdigatve veljavni) . . . " 4.